

## ABSTRAK

Masyarakat Arab dahulu mengamalkan *al-Nasi'* dalam sistem takwim Qamariyah. *Al-Nasi'* ialah amalan mengakhirkan dan mengawalkan bulan-bulan haram untuk menghalalkan peperangan mengikut hawa nafsu. Amalan *al-Nasi'* menyebabkan catatan tarikh peristiwa-peristiwa penting dalam sirah Nabi Muhammad SAW bercanggah dalam nukilan sejarah Islam. Antara peristiwa-peristiwa tersebut ialah: Hari kelahiran Muhammad SAW, perkahwinan Muhammad SAW dengan Khadijah, Muhammad SAW diutus menjadi Nabi, peristiwa Israk dan Mikraj, perkahwinan Rasulullah SAW dengan 'Āi'shah, hijrah Rasulullah SAW ke Madinah, solat Jumaat pertama Rasulullah SAW di Madinah, hari kematian Ibrahim ketika gerhana matahari, hari wukuf ketika haji *wadā'* dan kewafatan Rasulullah SAW. Disertasi ini cuba merungkai dan menyemak semula tarikh sebenar peristiwa-peristiwa tersebut. Metod yang digunakan dalam kajian ini ialah metod perpustakaan dengan meneliti kitab-kitab sirah serta mengambil pendapat yang *rājiḥ* dan membandingkan dapatan yang diperolehi dengan menggunakan perisian *Moon Calculator 6.0*. Tarikh sebenar beberapa peristiwa-peristiwa penting dalam sirah Nabi SAW bercanggah dengan dapatan dan kajian semasa.

## ABSTRACT

The Arabs community practiced *al-Nasi'* in their lunar calendar system. This practice has resulted conflict in determination of important events in Islamic history. Among these events were: The date of birth of Muhammad PBUH, his marriage to Khadijah, his prophethood, Isra and Mi'raj, his marriage with 'Ā'ishah, hijrah to Medina, the first Friday prayer after hijrah, the date of Abraham's death on the day of solar eclipse, the day of wukuf at Arafat and the death of the Prophet PBUH. This dissertation attempts to review the actual date of these events. The methods used in this study are by reviewing mainly historical books and taking the best opinion then comparing the findings using the Moon Calculator 6.0 software. The study show that actual date of some important events in the history of the Prophet PBUH contradict with the findings and current studies.

## PENGHARGAAN

Segala pujian-pujian selayaknya kepada Allah SWT, Pencipta Semesta Alam. Selawat serta salam buat junjungan besar Nabi Muhammad SAW, petunjuk sepanjang zaman. Salam kesejahteraan buat seluruh kaum keluarga baginda, para sahabat baginda serta orang-orang yang menyayangi baginda SAW. Alhamdulillah, kerana dengan limpahan rahmat dan kasih sayangNya dapat pengkaji menyiapkan dan menyempurnakan disertasi kajian sarjana yang bertajuk Penentuan Tarikh-Tarikh Penting Dalam Sirah Rasulullah SAW Berdasarkan Pengiraan Takwim *Hijri* Terkini. Semoga usaha kecil ini mendapat keredaan-Nya dan dimanfaatkan sebaik mungkin.

Pastinya penghargaan dalam bentuk ucapan terima kasih semata-mata tidak memadai untuk diberikan kepada semua yang telah menyumbang sehingga membawa kepada selesainya tesis ini. Sekalung penghargaan dan jutaan terima kasih yang tidak terhingga saya tujukan kepada Dr. Saadan Man dan Prof. Dato' Dr. Mohd Zambri Zainuddin selaku penyelia kajian ini yang telah banyak membimbing dan memberi tunjuk ajar kepada pengkaji sehingga terhasilnya tesis ini. Buat Dr (H) Kassim Bahali dari Jabatan Mufti Melaka, Dr Azhari Mohamed dan En. Wan Kamel bin Wan Hussain dari JUPEM serta Prof. Susiknan Azhari, ribuan terima kasih diucapkan atas kesudian meluangkan masa berkongsi idea dan maklumat yang diperlukan oleh pengkaji dan rakan-rakan. Semoga Allah memanjangkan usia kalian dan ditingkatkan tahap keimanan serta dimurahkan rezeki dan mendapat keberkatan dari Allah dalam menempuh kehidupan di dunia dan di akhirat bersama keluarga tercinta.

Selaut kasihku buat bonda tercinta Halimah Md Said, ayahandaku Ballazi Azzari, along, angah, ude, uteh, bang lem, kak tima, bang mulim, bang ji, kak nyah, keknab dan bang kasya atas segala pengorbanan yang telah kalian curahkan pada diriku yang serba kekurangan. Kalianlah sumber kekuatan dan cahaya hidupku, terima kasih atas sokongan padu yang telah diberikan.

Buat sahabat seperjuangan falak, Nurul Hidayah Awang @ Ab. Rahman dan Noor Hidayah Mohd Zulkifli, pahit manis yang kita harungi bersama sepanjang pengajian sarjana ini tidak mungkin kulupakan. Moga semangat kalian dalam mencari ilmu tidak luntur dimamah usia. Tidak lupa juga buat Prof. Dr. Mohd Sahar Yahya, Pn. Nazhatulshima, kak Khadijah Ismail, Mohd Saiful Anwar Nawawi, Muhammaddin Abdul Niri, Nurul Huda Mohd Zaki dan Raihanah Abd. Wahab, terima kasih atas jasa, tunjuk ajar dan nasihat yang telah diberikan. Kepada semua warga falak, semoga ikatan yang terbina berkekalan dan diredhai Allah.

Seterusnya, buat bang Yan, bang Long, bang Farid, kak Reen, Iwi, kak Noriah Mat Salleh (JFU), Najmi (JFU), kak Ti, Ija, Khodijah, kak Saedah serta warga Jabatan Fiqh dan Usul, warga Makmal Fizik Angkasa dan bekas rakan-rakan serumah Pantai Permai, kak Bushra, Nisa, Zana, Azar, Wahida, Su dan Ana. Sekalung penghargaan untuk semua. Hanya Allah dapat membalas segala jasa baik yang pernah kalian hulurkan.

Akhir sekali, penulis memohon keampunan daripada Allah atas segala kesilapan dan kesalahan yang tidak disengajakan dan tidak disedari yang mungkin

terdapat dalam tesis ini. Diharapkan segala maklumat yang terdapat dalam kajian ini dapat dikongsi bersama dan dibuat penambahbaikan lagi. Sekian.

Setulus Ikhlas,  
Nur Jannah Ballazi,  
Merlimau, Melaka.

## PANDUAN TRANSLITERASI

### a) Konsonan<sup>1</sup>

| Huruf Arab | Nama dan Transkripsi |
|------------|----------------------|
| ء, ا       | a, ' (hamzah)        |
| ب          | b                    |
| ت          | t                    |
| ث          | th                   |
| ج          | j                    |
| ح          | ḥ                    |
| خ          | kh                   |
| د          | d                    |
| ذ          | dh                   |
| ر          | r                    |
| ز          | z                    |
| س          | s                    |
| ش          | sh                   |
| ص          | ṣ                    |
| ض          | ḍ                    |
| ط          | ṭ                    |
| ظ          | ẓ                    |
| ع          | ‘                    |
| غ          | gh                   |
| ف          | f                    |
| ق          | q                    |
| ك          | k                    |
| ل          | l                    |

---

<sup>1</sup> *Buku Panduan Penulisan Tesis/Disertasi Ijazah Tinggi, Akademi Pengajian Islam Universiti Malaya.*(2001). Kuala Lumpur:APIUM.

|   |   |
|---|---|
| م | m |
| ن | n |
| ه | h |
| و | w |
| ي | y |
| ة | h |

#### b) Vokal

| Vokal pendek | Transliterasi | Contoh | Transliterasi |
|--------------|---------------|--------|---------------|
| َ (Fathah)   | a             | قَنَت  | qanata        |
| ِ (Kasrah)   | i             | سَلِم  | salima        |
| ُ (Dammah)   | u             | جُعِلَ | ju'ila        |

| Vokal Panjang | Transliterasi | Contoh  | Transliterasi |
|---------------|---------------|---------|---------------|
| اِيْ          | ā             | كَبْرَى | Bāb/kubrā     |
| يِ            | ī             | وَكِيلَ | wakīl         |
| وِ            | ū             | سُورَة  | sūrah         |

#### c) Diftong

| Diftong | Transliterasi | Contoh    | Transliterasi |
|---------|---------------|-----------|---------------|
| اَوْ    | aw            | قَوْلَ    | qawl          |
| اَيِ    | ay            | خَيْرَ    | khayr         |
| اُوْ    | uww           | قُوَّةَ   | quwwah        |
| يِ      | iy/i          | عَرَبِيَّ | ‘arabiy/ī     |

Nota: Istilah atau perkataan yang berasal daripada perkataan bahasa Arab tetapi telah menjadi sebutan bahasa Malaysia dieja mengikut perkataan bahasa Malaysia melainkan jika ditulis mengikut bahasa Arab.

## SENARAI KEPENDEKAN

|               |                                                                                           |
|---------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|
| Alt.          | Altitud atau ketinggian                                                                   |
| $\alpha_c$    | Jarak hamal bulan                                                                         |
| $\alpha_o$    | Jarak hamal matahari                                                                      |
| $a_L @$ ARCL  | Lengkok cahaya iaitu <i>arc of light @</i> jarak lengkung                                 |
| $a_D @$ ARCV  | Lengkok kejatuhan iaitu <i>arc of descent</i>                                             |
| $a_s$         | Lengkok pemisahan antara bulan dan matahari                                               |
| $Az_c$        | Azimuth bulan                                                                             |
| $Az_o$        | Azimuth matahari ketika terbenam                                                          |
| a.s           | ‘Alayh al-Salam                                                                           |
| c.            | Cetakan                                                                                   |
| Dr.           | Doktor                                                                                    |
| ed.           | Editor (penyunting)                                                                       |
| Elong         | Elongasi                                                                                  |
| <i>et al.</i> | (Latin : <i>et alii/alii</i> ) dan lain-lain yang melebihi dua                            |
| H             | Tahun Hijrah                                                                              |
| h.            | Halaman                                                                                   |
| $h_c$         | Altitud bulan                                                                             |
| ICOP          | Projek Cerapan Anak Bulan Islam atau <i>Islamic Crescent Observation Project</i>          |
| <i>Ibid</i>   | Bahasa Latin iaitu Ibidem merujuk kepada tempat, buku, fasal yang sama dengan sebelumnya. |
| j             | Jam                                                                                       |
| j.            | Jilid                                                                                     |
| JAKIM         | Jabatan Kemajuan Islam Malaysia                                                           |
| JUPEM         | Jabatan Ukur dan Pemetaan Malaysia                                                        |



|               |                                                                                                                               |
|---------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| km            | Kilometer                                                                                                                     |
| Lag           | Sela masa antara matahari terbenam dengan bulan terbenam                                                                      |
| M             | Tahun Masihi                                                                                                                  |
| m             | Minit                                                                                                                         |
| MABIMS        | Menteri-menteri Agama Brunei, Indonesia, Malaysia dan Singapura                                                               |
| MoonC         | Moon Calculator 6.0                                                                                                           |
| NASA          | National Aeronautics and Space Administration                                                                                 |
| <i>op.cit</i> | Bahasa Latin, opera citato, in the world cited, iaitu merujuk kepada rujukan dan buku yang telah diselangi oleh rujukan lain. |
| PBUH          | Peace be upon him                                                                                                             |
| Prof.         | Professor                                                                                                                     |
| s             | Saat / sudut turunan matahari                                                                                                 |
| SAAO          | Balai cerap astronomi Afrika Selatan atau <i>South African Astronomical Observatory</i>                                       |
| SD            | Semi diameter                                                                                                                 |
| SAW           | Ṣalla Allah ‘alayh wa Sallam                                                                                                  |
| SH            | Sebelum Hijrah                                                                                                                |
| SWT           | Subḥānahu wa Ta‘ālā                                                                                                           |
| t.t.          | Tanpa tarikh                                                                                                                  |
| terj.         | Terjemahan                                                                                                                    |
| T.T.P.        | Tanpa tempat penerbitan                                                                                                       |
| UAE           | Emiriah Arab Bersatu atau <i>United Arab Emirates</i>                                                                         |
| w             | Lebar hilal                                                                                                                   |
| $z_0$         | Jarak zenith matahari                                                                                                         |
| $z_c$         | Jarak zenith bulan                                                                                                            |

## **SENARAI RAJAH**

Rajah 2.1: Bumi mengelilingi matahari

Rajah 2.2: Kedudukan vernal ekuinoks

Rajah 2.3: Bulan beredar mengelilingi bumi

Rajah 2.4: Ijtimak

Rajah 2.5: Fasa-fasa bulan

Rajah 2.6: Hilal kelihatan selepas ijtimak

Rajah 2.7: Kedudukan parameter kenampakan anak bulan

Rajah 2.8: Pengukuran panjang kelebaran sabit anak bulan

Rajah 2.9: Perbandingan antara kriteria Fotheringham, kriteria Maunder dan kriteria India

Rajah 2.10: Lengkung Kenampakan dan Lengkung Kenampakan Minimum Bruin.

Rajah 2.11: Kriteria Imkanur-rukyah

Rajah 4.1: Rujukan Tarikh

Rajah 4.2: Ijtimak ketika Gerhana Matahari

Rajah 4.3: Gerhana Matahari Cincin

Rajah 4.4: Gerhana Matahari Penuh

Rajah 4.5: Laluan Gerhana Matahari Penuh dan Cincin dari Tahun 621M sehingga 640M

Rajah 4.6: Simulasi Langit Tempatan Mekah pada Subuh 3 Rabiulawal 52SH

Rajah 4.7: Simulasi Langit Tempatan Mekah pada Subuh 10 Rabiulawal 52SH

Rajah 4.8: Simulasi Langit Tempatan Madinah pada Subuh 3 Rabiulawal 52SH

Rajah 4.9: Simulasi Langit Tempatan Madinah pada Subuh 10 Rabiulawal 52SH

## **SENARAI JADUAL**

Jadual 2.1: Data Asas Yallop

Jadual 2.2: Kriteria Baru Odeh

Jadual 4.1: Perbezaan Tarikh Kematian Ibrahim ketika Gerhana Matahari

Jadual 4.2: Perbezaan Tarikh Kewafatan Rasulullah SAW

Jadual 4.3: Pengiraan Jumlah Baki Hari bermula Hari wukuf sehingga Kewafatan Rasulullah SAW berdasarkan Dapatan MoonC

Jadual 4.4: Pengiraan Jumlah Baki Hari bermula Hari wukuf sehingga Kewafatan Rasulullah SAW berdasarkan pendapat pengkaji.

Jadual 4.5: Perbezaan Tarikh Kelahiran Muhammad SAW

Jadual 4.6: Dapatan Hari Isnin dalam Bulan Rabiulawal 52SH

Jadual 4.7: Waktu Bulan Terbit dan Terbenam di Mekah pada Isnin Bulan Rabiulawal 52 SH

Jadual 4.8: Perbezaan Tarikh Perkahwinan Muhammad SAW dengan Khadijah

Jadual 4.9: Perbezaan Tarikh Muhammad SAW diutus menjadi Nabi

Jadual 4.10: Dapatan Hari Isnin dalam Bulan Ramadan 12SH

Jadual 4.11: Perbezaan Tarikh Perkahwinan Rasulullah SAW dengan ‘Āi’shah

Jadual 4.12: Pengunduran dapatan umur ‘Āi’shah bermula bulan Syawal 1H sehingga Syawal 2SH

Jadual 4.13: Perbezaan Tarikh Peristiwa Israk dan Mikraj

Jadual 4.14: Perbezaan Tarikh Hijrah Rasulullah SAW ke Madinah

Jadual 4.15: Perbezaan Tempoh Waktu Rasulullah SAW bermalam di Qubā’

Jadual 4.16: Dapatan Hari Isnin Bulan Rabiulawal 1H

Jadual 4.17: Dapatan Hari Jumaat Bulan Rabiulawal 1H

Jadual 4.18: Bilangan Malam Rasulullah SAW bermalam di Qubā’

Jadual 4.19: Tempoh 11 dan 18 malam Rasulullah SAW bermalam di Qubā’

Jadual 4.20: Ringkasan dapatan tarikh 10 peristiwa penting dalam sirah Nabi Muhammad SAW

Jadual 5.1: Dapatan Dalil-Dalil Rujukan Takwim *Hijrī*

Jadual 5.2: Kajian Kriteria Kenampakan Hilal Ilmuan Islam

Jadual 5.3: Kriteria Hilal yang digunapakai dalam Negara-Negara Islam

Jadual 5.4: Kronologi dapatan tarikh 10 peristiwa penting dalam sirah Nabi Muhammad SAW

## **SENARAI FOTO**

Foto 2.1: Hilal

## ISI KANDUNGAN

| <b>PERKARA</b>        | <b>HALAMAN</b> |
|-----------------------|----------------|
| Abstrak               | ii             |
| Abstract              | iii            |
| Penghargaan           | iv             |
| Panduan Transliterasi | vii            |
| Senarai Kependekan    | ix             |
| Senarai Rajah         | xi             |
| Senarai Jadual        | xii            |
| Senarai Foto          | xiii           |

## **BAB SATU**

### **PENGENALAN**

|                               |    |
|-------------------------------|----|
| 1.1 Latar Belakang Kajian     | 1  |
| 1.2 Permasalahan Kajian       | 3  |
| 1.3 Objektif Kajian           | 3  |
| 1.4 Hipotesis Kajian          | 4  |
| 1.5 Kepentingan Kajian        | 5  |
| 1.6 Skop Kajian               | 5  |
| 1.7 Sorotan Literatur         | 6  |
| 1.8 Metodologi Kajian         | 16 |
| 1.8.1 Metode Pengumpulan Data | 17 |
| a) Kajian Perpustakaan        | 17 |
| b) Metode Temubual            | 18 |

|                            |    |
|----------------------------|----|
| 1.8.2 Metode Analisis Data | 18 |
| a) Metode Historis         | 18 |
| b) Metode Induktif         | 18 |
| c) Metode Deduktif         | 19 |
| d) Metode Komparatif       | 19 |

## **BAB DUA**

### **TAKWIM: KONSEP DAN KRITERIA**

|                                                |    |
|------------------------------------------------|----|
| 2.1 Pendahuluan                                | 20 |
| 2.2 Sistem Takwim                              | 21 |
| 2.2.1 Takwim Matahari                          | 22 |
| 2.2.1.1 Kalendar Julian                        | 24 |
| 2.2.1.2 Kalendar Gregory                       | 26 |
| 2.2.2 Takwim Bulan                             | 27 |
| 2.3 Takwim <i>Hijrī</i>                        | 31 |
| 2.3.1 Jenis-jenis Takwim <i>Hijrī</i>          | 33 |
| a) Takwim Istilahi                             | 33 |
| b) Takwim Ijtimak Hakiki                       | 35 |
| c) Takwim Ijtimak Wujudul Hilal                | 35 |
| 2.4 Parameter dalam Penentuan Hilal            | 37 |
| 2.5 Kriteria Penentuan Anak Bulan              | 40 |
| 2.5.1 Kriteria menurut Hadis                   | 42 |
| 2.5.2 Kriteria Babylon                         | 44 |
| 2.5.3 Kriteria Hindu                           | 44 |
| 2.5.4 Kriteria ketika Zaman Kegemilangan Islam | 44 |

|                                                |    |
|------------------------------------------------|----|
| 2.5.5 Kriteria Fotheringham                    | 46 |
| 2.5.6 Kriteria Maunder                         | 46 |
| 2.5.7 Kriteria India                           | 47 |
| 2.5.8 Kriteria Bruin                           | 48 |
| 2.5.9 Kriteria Had Danjon                      | 49 |
| 2.5.10 Kriteria Ilyas                          | 50 |
| 2.5.11 Kriteria Imkanur-rukyyah                | 51 |
| 2.5.12 Kriteria Schaefer                       | 52 |
| 2.5.13 Kriteria Yallop                         | 52 |
| 2.5.14 Kriteria Odeh                           | 54 |
| 2.5.15 Kriteria <i>Umm al-Qura</i>             | 57 |
| 2.6 Keseragaman Takwim Bulan Antarabangsa      | 58 |
| 2.6.1 Garisan Tarikh Bulan Antarabangsa (GTBA) | 59 |
| 2.6.2 Kalendar Multi-Zon                       | 60 |
| 2.6.3 Kalendar Tri-Zon                         | 61 |
| 2.6.4 Kalendar Berpandukan Waktu Ijtimak       |    |
| a) Jamāl al-Dīn ‘Abd al-Rāziq                  | 61 |
| b) Khalid Shawkat                              | 62 |
| 2.6.5 Kalendar Bi-Zonal                        | 63 |
| 2.7 Kesimpulan                                 | 64 |

## **BAB TIGA**

### **SEJARAH PENENTUAN TARIKH-TARIKH PENTING DALAM SIRAH**

#### **RASULULLAH SAW**

|                 |    |
|-----------------|----|
| 3.1 Pendahuluan | 65 |
|-----------------|----|

|                                                                              |    |
|------------------------------------------------------------------------------|----|
| 3.2 Penentuan Tarikh Awal Dunia                                              | 66 |
| 3.2.1 Peristiwa Nabi Adam a.s dikeluarkan dari syurga dan diturunkan ke Bumi | 67 |
| 3.2.2 Peristiwa Banjir Besar                                                 | 67 |
| 3.2.3 Peristiwa Kegemilangan Kerajaan Nabi Sulaiman a.s                      | 68 |
| 3.2.4 Tempoh Masa <i>Aṣḥāb al-Kahfi</i> ditidurkan dalam Gua                 | 69 |
| 3.3 Penentuan Tarikh Masyarakat Arab Jahiliyah                               | 70 |
| 3.3.1 Amalan <i>al-Nasi'</i> Masyarakat Arab Jahiliyah                       | 72 |
| 3.3.2 Kekeliruan Kalendar Masyarakat Arab Mekah                              | 77 |
| 3.3.3 Kalendar Madinah (tahun Hijrah)                                        | 80 |
| 3.4 Tarikh Peristiwa-Peristiwa Penting dalam Sejarah Islam                   |    |
| 3.4.1 Kelahiran Muhammad SAW                                                 | 82 |
| 3.4.2 Perkahwinan Muhammad SAW dengan Khadijah                               | 83 |
| 3.4.3 Muhammad SAW diutus menjadi Nabi                                       | 84 |
| 3.4.4 Perkahwinan Rasulullah SAW dengan 'Āi'shah                             | 85 |
| 3.4.5 Peristiwa Israk dan Mikraj                                             | 85 |
| 3.4.6 Hijrah Rasulullah SAW ke Madinah                                       | 86 |
| 3.4.7 Solat Jumaat Pertama Rasulullah SAW di Madinah                         | 88 |
| 3.4.8 Hari Kematian Ibrahim ketika Gerhana Matahari                          | 89 |
| 3.4.9 Hari Wukuf ketika Haji <i>Wadā'</i>                                    | 91 |
| 3.4.10 Kewafatan Rasulullah SAW                                              | 93 |
| 3.5 Kesimpulan                                                               | 95 |



## **BAB EMPAT**

### **PERISIAN FALAK DAN ANALISIS DATA**

|                                                                 |     |
|-----------------------------------------------------------------|-----|
| 4.1 Pendahuluan                                                 | 99  |
| 4.2 Perisian <i>Moon Calculator 6.0</i>                         | 100 |
| 4.2.1 Manual Pengambilan data dari <i>Moon Calculator 6.0</i>   | 102 |
| 4.3 Analisis Dapatan Tarikh                                     | 104 |
| 4.3.1 Hari Wukuf ketika Haji <i>Wadā'</i>                       | 106 |
| 4.3.2 Hari kematian Ibrahim ketika Gerhana Matahari             | 107 |
| 4.3.3 Kewafatan Rasulullah SAW                                  | 114 |
| 4.3.4 Kelahiran Muhammad SAW                                    | 117 |
| 4.3.5 Perkahwinan Muhammad SAW dengan Khadijah                  | 123 |
| 4.3.6 Muhammad SAW diutus menjadi Nabi                          | 124 |
| 4.3.7 Perkahwinan Rasulullah SAW dengan 'Āi'shah                | 126 |
| 4.3.8 Peristiwa Israk dan Mikraj                                | 128 |
| 4.3.9 Hijrah Rasulullah SAW ke Madinah dan Solat Jumaat Pertama |     |
| Rasulullah SAW di Madinah                                       | 130 |
| 4.4 Kesimpulan                                                  | 133 |

## **BAB LIMA**

### **KESIMPULAN DAN SARANAN**

|                                                                                                    |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 5.1 Pendahuluan                                                                                    | 135 |
| 5.2 Kesimpulan                                                                                     | 136 |
| 5.2.1 Dalil-dalil al-Quran dan Hadis yang dijadikan Panduan dalam<br>Pengiraan Takwim <i>Hijrī</i> | 136 |
| 5.2.2 Kriteria Penentuan Hilal bagi Permulaan Bulan <i>Hijrī</i>                                   | 137 |

|                                                                                         |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| a) Hasil sumbangan kajian ilmuan Islam dalam penentuan awal bulan                       | 137 |
| b) Kriteria Hilal yang digunapakai oleh kebanyakan Negara-Negara Islam                  | 138 |
| 5.2.3 Keseragaman Takwim <i>Hijrī</i> Antarabangsa                                      | 139 |
| 5.2.4 Tarikh Awal Dunia                                                                 | 139 |
| 5.2.5 Perbezaan Dapatan Tarikh Sepuluh Peristiwa Penting dalam Sirah Muhammad SAW.      | 140 |
| 5.2.6 Rumusan Kitab Sirah Muhammad SAW                                                  | 141 |
| 5.2.7 Kronologi Dapatan Tarikh Sepuluh Peristiwa Penting dalam Sirah Nabi Muhammad SAW. | 142 |
| 5.3 Saranan                                                                             | 143 |
| 5.4 Penutup                                                                             | 145 |
| <b>BIBLIOGRAFI</b>                                                                      | 146 |